

DÜNYANIN EN ÜNLÜ BİLİM-KURGU YAZARIYLA BİR KONUŞMA

Mark DAVIDSON ve
Nirmali PONNAMPERUMA

Yazdığı Yıldız Savaşları, üçüncü sınıftan bir karşılaşma gibi kitaplarının bilim-kurgu (hayal-bilim) edebiyatının yeniden doğuşunu esinlemesi Arthur C. Clarke'dan fazla kimseyi sevindirmemiştir.

Clarke şimdiki kadar 50'ye yakın bilim-kurgu ve bilimsel kitap yazmış, bunlar 30 dile çevrilerek 20 milyonun üstünde basılmıştır.

Kendisiyle yapılan son bir konuşmada o şöyle demişti: "Bilim Kurgu'nun yayılması insanlığın geleceği için çok faydalıdır". Bu sözleri Sri Lanka (eski Seylan)'ın başkenti olan Colomba'daki iki katlı büyük evinin çalışma odasında söylüyordu.

Bu konuşmayı eski İngiliz vatandaşı ünlü yazar ilk önce reddetmiş ve telefonda kendisinden randevu isteyenlere "Ben 60 yaşındayım, kalan zamanımı yazı yazmak ve bu tropikal cennette biraz dinlenmek için kullanmak istiyorum" demişti. Fakat kendisinden randevu isteyenler arasında Seylanlı NASA uzay biyologlarından Cyril Pannamperuma'nın da bulunduğunu işitince yumuşadı ve kısa bir konuşmaya razı oldu.

Her zamanki yerli kıyafetiyle bizi kabul etti ve bilim kurgudan bu kadar büyük bir övgü ile söz etmesinin nedenlerini şöyle sıraladı:

İlk önce bilim kurgu en ünlü bilim adamlarımızı heveslendirmek suretiyle insanlığa yardım etmiştir. Ben esas itibarıyla bilim kurgu sayesinde bu işe atılan birçok bilim adamı biliyorum. Hatta birçok astronot benim kitaplarımı okuduktan sonra astronot olmaya karar vermişlerdir ki, ben bundan büyük bir kıvanç duymaktayım.

"İkinci olarak bilim kurgu halk arasında bilime olan ilgiyi çoğaltır. Ve bir yerde halk ne kadar çok bilimsel bilgiye sahip olursa, önemli bilimsel projeleri destekleyen politika liderlerini de o kadar fazla tutar."

"Son olarak ben bilim kurgu'nun insanlığın zihinsel sağlığına da hizmet ettiği inancındayım. Bu günün birçok romanları ve sinemaları karamsardır. Fakat bilim kurgu iyimserdir. Bilim kurgu alanında, geleceğin geçmişten daha iyi olacağı inancını taşırsınız, gelecekle ilgili bir şeyler yapabileceğimize güvenimiz artar ve sonunda herhangi bir felâketin ansızın karşımıza çıkıp bizi içine almasını beklemeyiz."

İnsanlığın geleceğine ait en heyecanlı umutlardan biri, Clarke'ın görüşüne göre, dünyamızın dışındaki zekâ ile haberleşme kurmamızdır. O, eğer Birleşik Amerika gibi devletler radyo astronomi deneylerini uygun şekilde finanse

ederlerse, âniden böyle birşeyle karşılaşmamızın kaçınılmaz olduğuna inanmaktadır.

"Yüz milyon galaksiden oluşan bir acunda yalnız bizim zekâ sahibi varlıklar olduğumuzu kabul etmek akla ve doğaya aykırıdır. Bizim kendi galaksimiz muhakkak bir konuşma Babilidir ve bizim bu kamşuları işitemiz aslında yalnız bir zaman sorunudur.

"İngiliz Kosmoloğu Fred Hoyle görüşünü şöyle açıklamaktadır: Büyük bir olasılıkla binlerce, hatta milyonlarca dünyayı birbirleriyle bağlayan bir tür galaktik haberleşme şebekesi vardır. Bir gün herhalde biz de bu şebekeden faydalanan kadar akıllı olacağız. Ve bundan öğreneceğimiz şeyler toplumumuzu tanımayacak kadar değiştirecektir. Bu adeta Abraham Lincoln'un Amerika'sının kendisini bugünkü Amerikan televizyonuna bağlayacak bir yol bulmasına benzecektir."

Bizden üstün varlıklarla karşılaşmaktan söz açılmışken Clarke'a acaba bunlardan ne gibi şeyler öğrenebileceğimiz hakkında bir fikri olup olmadığını sorduk.

"Bu dürüst bir şey değil," dedi Clarke, "Siz benim yazmakta olduğum yeni romanımın konusuna değiniyorsunuz." Bu durumda Clarke yanıtını hiç olmazsa şu sorunun karşılığı olacak kadar daraltabilir miydi? Acaba o yıldızlara bir "Şehirlerarası" telefon konuşması açan ilk insan olsaydı, soracağı şey ne olurdu? "Tabii ben açık seçik en pratik sorulara değinir ve kanseri nasıl tedavi ettiklerini, atomik fusion enerjisinden nasıl faydalandıklarını sordardım. Sonra da öteki gezegenlerin de Tanrıları olup olmadığını bilmek ister, zaman ve uzayın sınırlı olup olmadığı hakkında ne bildiklerini, bir de ölümün evrensel olup olmadığını sordardım." Clarke böyle son derece derin soruların büyük bir olasılıkla yanıtlanamayacağını itiraf etti, hiç olmazsa başlangıçta, iletim ve çevirideki güçlüklerden dolayı.

"Fakat, bizim evrensel konuşmamız "Ben Tarzan, Sen Jane" düzeyinden yukarı çıkmaya bile, böyle bir temas son derece yararlı olacaktı, çünkü başka zekâ sahibi ırkların da varlığını kanıtlayacaktı."

Acaba böyle bir kanıtın insanlık için neden bu kadar büyük bir değer taşıdığına inandığına da şu yanıtı verdi:

"Zira biz görünüşte düşman bir evrende hiç olmazsa kendimizi artık o kadar yalnız hissetmeyecektik. Fakat bundan daha önemlisi, belki, öteki varlıkların nükleer bunalımlarını güvenlik içinde geçirdiklerini bilmek olacaktı, bu da bize kendi geleceğimiz için yeni umutlar verecekti. Böylece zekânın hayatta kalma değeri hakkında içimizi kemiren kuşkulardan da kurtulmamıza yardım ederdi. Biz şimdiye kadar çok fazla beyinin, tepeden tırnağa kadar zırhla kapladığımız gibi, sahiplerinin yok olmasına sebep olan o talihsiz evrimsel rastlantılardan biri olmadığı hakkında kesin bir kanıtı malik değiliz".

Fakat bizim galaksi komşularımızın böcek gözlü canavarlar olabileceğini düşünemez miyiz? Belki biz onların dikkatini üzerlerimize çekmeden önce iki kez düşünmeliyiz.

"Ben bu düşünceye değilim. Dehşet filmlelerinde pek sevilen delice kötü niyetli saldırganların varlığı o kadar akla yakın bir şey değildir. Çünkü onlar daha bize gelmeden önce kendi kendilerini yok etmiş olurlardı. Yıldızlar arası uzayı ele geçirmeyi başaracak kadar zeki olan her ırk kendi içindeki şeytanları da yenmiş olmalıdır."

Uzay varlıklarının gezegenimize gelmiş olmaları veya şu anda çevremizde dolaşmakta oldukları olanaklı mıdır? "Bu olanaksız değildir. Fakat ben şunu söylemek zorundayım ki, ben artık havada uçan tabaklarla ilgili o kaçık veya tamamiyle delice kitaplardan bıktım. Aynı şekilde Tufandan önceki astronotlarla duygulu lahnalardan, Bermuda üçgeninden güya gerçekleşmiş gibi sözeden kitaplardan nefret ederim. Benim ilgim bilimle ve bilim kurgu ile, düzenbazlıkla değil.

Clarke daha küçükken kendi yaptığı bir teleskop yardımıyla ayın haritasını yapmış ve böylece ta o zamandan itibaren bilim kurgu ile olan ilgisi başlamıştı. İkinci Dünya Savaşında İngiliz Hava Kuvvetlerinde Radar öğretmeni olarak hizmet etmiş ve daha o zaman ilk bilim kurgu öykülerini yayımlamıştı.

1945 yılında Wireless World (Telsiz Dünya) dergisinde "Dünya dışındaki röleler" adında bir yazısı çıkmış ve bunda o daha o zaman bütün dünyaya radyo ve televizyon sinyalleri gönderen bir uydu sisteminin kehanetini yapmıştı. Bu yazı milletlerarası bilimsel toplumda ona uydu haberleşme sistemi düşünümü ilk ortaya atan adam sıfatının verilmesine neden olmuştur. 1948'de Londra'daki Kings College'nin fizik ve matematikte şeref mezunu diplomasını almıştı, bundan sonraki iki yılını "Science Abstracts" dergisinin editörü olarak geçirdi.

Bütün zamanını yazarlığa bağladıktan bir kaç yıl sonra su altı keşifleriyle ve fotoğrafçılıkla da

uğraşmaya başladı. Bu yeni ilgisi onu 1959'da güç ettiği Sri Lanka'nın mercanlarla süslü kıyılarına götürdü. Orada, anılarını yazan 82 yaşındaki annesi Nora ve Baby adında bir maymun ve Alman çoban köpekleriyle, Rex ve Sputnik, beraber yaşamaktadır. Evinin alt katının bir bölümü çalışma odasını oluşturur, ayrı bir odada Denizaltı Safari Şirketinin yedek malzeme ambarıdır. Yerli bir dalgıç turistler ve Colombo'nun diplomatik topluluğunun "safarı"lerini yönetir.

Clarke'in oturma odasının bir televizyon vardır ve bu Sri Lanka'nın biricik televizyonudur. O bununla kasetlerde programlanmış uzay oyunları oynamayı pek sever.

Televizyon cihazı 1975 yazından beri gerçek TV programları da almaktadır. "Clarke'in anlattığına göre, programların bir kısmı Hindistan'ın Uydu öğrenim televizyon deneyleridir, bu uydu Amerika tarafından Hindistan'a, Hükümetin aile plânlaması, sağlık, tarımsal tekniklerle ilgili faydalı programların halka göstermesi için ödünç verilmişti. Ülkenin her tarafına da binlerce alıcı televizyon cihazı serpilmiştir. Ben haberleşme uydularının babası olduğum için Hindistan'ın Uzay Araştırma Örgütü bana özel bir parabolik anten hediye etti, ben de bu sayede bu tarihsel deneyleri izliyorum."

O bu deneyin yalnız bir yıl için finanse edileceğine acımaktadır. "Bu insanlar için dünyaya açılan mükemmel bir pencere böyle birdenbire kapanmamalıdır. Bana kalırsa eğitimsel uydular bütün dünyaya yayılmalıdır. Hindistan gibi bütün ulusların bir kuşak içinde modern dünyaya alışabilmeleri için başka bir yol yoktur."

BARBARLIĞA KARŞI EĞİTİM:

Biz yarışın son dönemindeyiz.

Eğitimsel uyduların babası olan Arthur Clarke çok kez H. G. Wells'in şu sözlerini tekrarlayarak uygarlığımızın eğitim ile felâket arasındaki bir yarışa girmiş olduğunu hatırlatarak aydınları uyarmaktadır:

"Wells, bir kuşak önce, benim inancıma göre bu yarışın son bölümü çoktan başlamıştır, demişti. Eğer bunu yitirirsek -eğer biz eğitimi yeter derecede hızla her tarafa yayamazsak- 2001 yılının dünyası, bugünün dünyası gibi sorunlar, kötülükler ve ahlâksızlıklarla dolu, belki de tahammülümüzün dışında olacaktır.

"Fakat biz eğitim ile felâketin arasındaki yarışa kazanırsak, 2001 barbarlıkla gerçek uygarlık arasındaki o büyük sınır çizgisıyla işaretlenecektir."